

Lemminkäinen Oyj:n tilintarkastamaton osavuositarkastus 31.3.2017 päättyneeltä kolmen kuukauden jaksolta

Tietoja Lemminkäisen osakkeenomistajille Yhdysvalloissa

Sulautumisen yhteydessä annettavia YIT:n osakkeita ei ole rekisteröity Yhdysvaltain vuoden 1933 arvopaperilain, muutoksineen, ("Yhdysvaltain arvopaperilaki") mukaisesti, ja osakkeet annetaan Yhdysvaltain arvopaperilain mukaisen Rule 802 -säännöksessä säädetyn rekisteröintiä koskevan poikkeuksen nojalla.

YIT ja Lemminkäinen ovat suomalaisia yhtiöitä ja YIT:n osakkeiden antamiseen sovelletaan Suomessa sovellettavia menettelyllisiä ja tiedottamista koskevia velvollisuuksia, jotka saattavat erota Yhdysvaltain vastaavista. Mitkä tahansa tässä asiakirjassa olevat tilinpäätöstiedot tai muut taloudelliset tiedot on saatettu laatia muiden kuin Yhdysvaltain kirjanpitostandardien mukaisesti, eivätkä ne välttämättä ole verrattavissa yhdysvaltalaisen yhtiöiden tilinpäätöksiin tai tilinpäätöksiin, jotka on laadittu Yhdysvalloissa yleisesti hyväksytyjen kirjanpitostandardien mukaisesti.

Lemminkäisen yhdysvaltalaisen osakkeenomistajien oikeuksien toteuttaminen tai mahdollisten vaatimusten esittäminen Yhdysvaltain liittovaltion arvopaperilakien nojalla sulautumisen yhteydessä voi olla vaikeaa, koska YIT ja Lemminkäinen ovat sijoittautuneet Yhdysvaltain ulkopuolelle ja osa tai kaikki YIT:n ja Lemminkäisen johtajista ja hallituksen jäsenistä saattavat asua Yhdysvaltain ulkopuolella. Tämän seurauksena Lemminkäisen yhdysvaltalaiset osakkeenomistajat eivät välttämättä voi haastaa YIT:tä tai Lemminkäistä tai näiden johtajia ja hallituksen jäseniä oikeuteen Yhdysvaltain liittovaltion arvopaperilakien rikkomisesta suomalaisessa tuomioistuimessa. Lisäksi YIT:n ja Lemminkäisen pakottaminen hyväksymään yhdysvaltalaisen tuomioistuimen toimivaltaa tai noudattamaan sen tuomiota voi olla vaikeaa.

Lemminkäisen osakkeenomistajien tulisi olla tietoisia siitä, että YIT voi ostaa Lemminkäisen osakkeita muutoin kuin sulautumisen kautta, kuten vapailta markkinoilta tai yksityisesti neuvotelluin ostoin milloin tahansa esitetyn sulautumisen vireilläoloaikana.

OSAVUOSI- KATSAUS

1.1.–31.3.2017

Lemminkäinen

Lemminkäisen osavuosikatsaus 1.1.–31.3.2017

Tammi–maaliskuu 2017 (1–3/2016)

- Saadut tilaukset olivat 424,3 milj. euroa (400,5).
- Tilauskanta katsauskauden lopussa oli 1 566,8 milj. euroa (1 449,0).
- Liikevaihto oli 240,3 milj. euroa (216,8).
- Liikevoitto oli -32,9 milj. euroa (-31,4), mikä on -13,7 % (-14,5) liikevaihdosta. Liikevoitto sisältää Lemminkäiselle määrätyn 3,4 miljoonan euron korvauksen liittyen Helsingin hovioikeuden päätökseen Suomen ympäristönsuojelulain rikkomisesta.
- Katsauskauden tulos oli -30,4 milj. euroa (-27,9).
- Osakekohtainen tulos oli -1,34 euroa (-1,31).
- Liiketoiminnan rahavirta oli -48,9 milj. euroa (-18,4).
- Omavaraisuusaste katsauskauden lopussa oli 37,3 % (36,0) ja nettovelkaantumisaste 47,7 % (61,8).
- Korollinen nettovelka katsauskauden lopussa oli 137,6 milj. euroa (186,6).

Ohjeistus vuodelle 2017

Ohjeistus vuodelle 2017 säilyy muuttumattomana. Lemminkäinen arvioi, että vuonna 2017 sen liikevaihto kasvaa vuodesta 2016 (1 682,7 milj. euroa). Liikevoiton (IFRS) yhtiö odottaa vuonna 2017 paranevan 45,1 miljoonasta eurosta, joka vastaa vuoden 2016 operatiivista toimintaa.

Avainluvut, IFRS		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Liikevaihto	M€	240,3	216,8	23,5	1 682,7
Päällystys	M€	42,9	31,9	11,0	648,5
Infraprojektit	M€	79,6	65,0	14,6	426,2
Suomen talonrakentaminen	M€	113,8	113,1	0,7	581,2
Venäjän toiminnot	M€	9,8	5,8	4,0	54,5
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit	M€	-5,9	0,9	-6,8	-27,7
Liikevoitto	M€	-32,9	-31,4	-1,5	67,6
Päällystys	M€	-24,7	-25,4	0,7	20,8
Infraprojektit	M€	-3,6	-3,4	-0,2	12,5
Suomen talonrakentaminen	M€	0,6	-0,8	1,4	17,2
Venäjän toiminnot	M€	-1,0	-0,6	-0,4	-3,8
Muut toiminnot	M€	-4,1	-1,2	-2,9	20,9
Liikevoitto-%	%	-13,7	-14,5		4,0
Päällystys	%	-57,6	-79,4		3,2
Infraprojektit	%	-4,5	-5,3		2,9
Suomen talonrakentaminen	%	0,5	-0,7		3,0
Venäjän toiminnot	%	-10,5	-10,1		-7,0
Tulos ennen veroja	M€	-37,1	-35,3	-1,8	49,2
Katsauskauden tulos	M€	-30,4	-27,9	-2,5	38,0
Katsauskauden osakekohtainen tulos, laimentamaton	€	-1,34	-1,31	-0,03	1,27
Katsauskauden osakekohtainen tulos, laimennettu	€	-1,34	-1,31	-0,03	1,26
Liiketoiminnan rahavirta	M€	-48,9	-18,4	-30,5	131,7

Avainluvut, IFRS		31.3.2017	31.3.2016	Muutos 3/17 vs 3/16	31.12.2016	Muutos 3/17 vs 12/16
Tilaukanta	M€	1 566,8	1 449,0	117,8	1 265,2	301,6
Sidottu pääoma	M€	392,9	450,4	-57,5	388,2	4,7
Taseen loppusumma	M€	931,0	949,6	-18,6	968,0	-37,0
Korollinen nettovelka	M€	137,6	186,6	-49,0	81,1	56,5
Omavaraisuusaste ¹⁾	%	37,3	36,0		39,5	
Nettovelkaantumisaste ²⁾	%	47,7	61,8		24,3	
Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, liukuva 12 kk	%	11,6	3,6		11,3	

1) Omavaraisuusaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2017: 32,8 %, 3/2016: 27,7 % ja 12/2016: 35,4 %.

2) Nettovelkaantumisaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2017: 68,0 %, 3/2016: 110,1 % ja 12/2016: 38,8 %.

Toimitusjohtaja Casimir Lindholm:

”Liikevoittonamme heikkeni hieman vertailukaudesta vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, mutta operatiivisesti paransimme”, sanoo toimitusjohtaja Casimir Lindholm. ”Päällystysten tulos parani Suomessa ja Norjassa. Suomen

talonrakentamisen liikevoittoa tuki toimitilarakentamisen vertailukautta suurempi volyymi pääkaupunkiseudulla. Infraprojektien liikevoitto oli vertailukauden tasolla. Venäjän toimintojen tulos laski, sillä omaperusteisia asuntoja myytiin vertailukautta vähemmän. Konsernin liikevoittoa rasitti 3,4 miljoonan euron korvaus liittyen Helsingin hovioikeuden päätökseen Suomen ympäristönsuojelulain rikkomisesta.”

”Taloudellinen asemamme vahvistui vuoden takaisesta. Sidottu pääomamme pieneni 450 miljoonasta eurosta 393 miljoonaan euroon, ja korollinen nettovelkamme laski 187 miljoonasta eurosta 138 miljoonaan euroon. Vaikka taloudellinen asemamme on parantunut, jatkamme taseen ja kassavirran hallintaa myös tulevaisuudessa.”

”Tilauksiantamamme kehittyi myönteisesti vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Päällistykseen tilauksianta on ennen kauden alkua viimevuotista korkeammalla tasolla. Lisäksi Suomen talonrakentamisella ja Venäjän toiminnoilla on vahva tilauksianta. Infraprojekteissa tarvitsemme vielä kasvua tilauksiantaan.”

”Markkinanäkymät ovat liiketoimintojemme kannalta edelleen positiiviset. Suomessa asuntomyynti sujuu hyvin, ja valtio ja kunnat ovat tehneet päätöksiä koskien suuria liikenneinfraprojekteja. Ruotsin ja Norjan valtiot jatkavat investoimista infrarakentamiseen. Meillä on ollut haasteita Ruotsin toiminnoissamme, mutta olemme viime kuukausien aikana vaihtaneet johtoa sekä päällistys- että infraprojektit-segmenteissämme, ja jatkamme paikallisia kehitystoimenpiteitä. Tänä vuonna keskitymme parantamaan operatiivista tehokkuutta kaikissa toiminnoissamme.”

Markkinanäkymät

Suomessa rakentamisen kokonaismäärän odotetaan hieman kasvavan vuonna 2017. Asuntorakentamisen ennustetaan pysyvän yleisesti hyvällä tasolla, vaikka sijoittajakysynnän arvioidaan laskevan jonkin verran vuoden 2016 korkeasta tasosta. Kysyntä painottuu yhä kasvukeskusten pieniin asuntoihin. Toimitilarakentamisen ennustetaan pysyvän vakaana yksittäisten suurhankkeiden sekä julkisen sektorin hankkeiden ansiosta. Korjausrakentamisen odotetaan kasvavan maltillisesti kaupungistumiskehityksen ja julkisen sektorin hankkeiden myötä.

Infrarakentamisen odotetaan kasvavan noin 2 % vuonna 2017. Hallituksen kehysriihen infraprojekteja koskevat päätökset ja suurten kaupunkien liikenneinfrainvestoinnit parantavat sekä päällistykseen että infraprojektien näkymiä. Valtion suunnittelemien perusväylänpitopäätösten odotetaan pitävän päällistykseen kysynnän vakaana vuonna 2017. Infraprojektien kysyntää ylläpitävät vaativat hankkeet kasvukeskuksissa sekä teollisuuden investoinnit, mutta kilpailu on kiristynyt.

Norjassa ja Ruotsissa infrarakentamista tukevat valtion monivuotiset liikenneinfran kehitysohjelmat. Molemmissa maissa infrarakentamisen ennustetaan kasvavan vuonna 2017. Kasvukeskusten ympärillä on Ruotsissa ja Norjassa käynnissä tai suunnitella mittavia väylä- ja ratahankkeita, mikä lisää sekä infraprojektien että päällistykseen kysyntää. Lisäksi erityisesti Norjassa panostetaan energiantuotannon kehittämiseen ja uusimiseen.

Tanskassa päällistykseen kysynnän ennustetaan laskevan julkisen sektorin vähentäessä investointejaan tieinfrastruktuuriin.

Venäjällä talouskasvu pysynee alhaisella tasolla. Öljyn hinnan vaihtelu heijastuu valuuttakurssiin. Talonrakentamisen neuvottelu-urakoinnissa hintakilpailu on kireää, mutta urakoitsijan luotettavuus on muodostunut kilpailueduksi. Isojen väylien rakentamis- ja korjaustöiden odotetaan ylläpitävän päällistykseen kysyntää.

Baltian maissa infrarakentamisen määrän arvioidaan kääntyvän maltilliseen kasvuun.

Tiedotustilaisuus

Suomenkielinen tiedotustilaisuus analytikoille ja medialle järjestetään torstaina 27. huhtikuuta klo 12.00 Lemminkäisen pääkonttorilla, osoitteessa Salmisaarenaukio 2, Helsinki. Tilinpäätöstiedotteen esittelee Lemminkäisen toimitusjohtaja Casimir Lindholm. Tilaisuuden esitysmateriaali on saatavissa suomeksi ja englanniksi yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.lemminkainen.fi/sijoittajat.

Vuoden 2017 taloudelliset tiedotteet

Vuoden 2017 julkistamisaikataulu on seuraava:

9.2.2017	Tilinpäätöstiedote 2016
Viikko 9	Vuosikertomus 2016
27.4.2017	Osavuositiedote 1.1.–31.3.2017
27.7.2017	Puolivuositiedote 1.1.–30.6.2017
26.10.2017	Osavuositiedote 1.1.–30.9.2017

LEMMINKÄINEN OYJ
Konserniviestintä

Lisätietoja:

Casimir Lindholm, toimitusjohtaja, puh. 02071 53304
Ilkka Salonen, talous- ja rahoitusjohtaja, puh. 02071 53304

Liiketoiminnan kehitys

Liikevaihto

Liikevaihto segmenteittäin		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Päällystys	M€	42,9	31,9	11,0	648,5
Infraprojektit	M€	79,6	65,0	14,6	426,2
Suomen talonrakentaminen	M€	113,8	113,1	0,7	581,2
Venäjän toiminnot	M€	9,8	5,8	4,0	54,5
Muut toiminnot ja konsernieliminoinnit	M€	-5,9	0,9	-6,8	-27,7
Konserni, yhteensä	M€	240,3	216,8	23,5	1 682,7

Tammi–maaliskuu 2017 (1-3/2016)

Konsernin liikevaihto oli 240,3 milj. euroa (216,8). Liikevaihdosta 75 % (84) tuli Suomesta, 18 % (11) Skandinaviasta, 4 % (3) Venäjältä ja 3 % (2) Baltian maista. Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli 2,9 milj. euroa vertailukauteen nähden.

Päällistyksen liikevaihtoa kasvattivat vertailukautta suuremmat volyymit Skandinaviassa ja kiviainesliiketoiminnassa. Infraprojektien liikevaihtoa nostivat erityisesti Ruotsin korkeammat volyymit. Suomen talonrakentamisen liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Venäjällä liikevaihto kasvoi sekä talonrakentamisessa että päällistyksessä.

Liikevoitto

Liikevoitto segmenteittäin		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Päällystys	M€	-24,7	-25,4	0,7	20,8
Infraprojektit	M€	-3,6	-3,4	-0,2	12,5
Suomen talonrakentaminen	M€	0,6	-0,8	1,4	17,2
Venäjän toiminnot	M€	-1,0	-0,6	-0,4	-3,8
Segmentit, yhteensä	M€	-28,7	-30,1	1,4	46,7
Muut toiminnot	M€	-4,1	-1,2	-2,9	20,9
Konserni, yhteensä	M€	-32,9	-31,4	-1,5	67,6

Liikevoitto-% segmenteittäin		1-3/2017	1-3/2016	1-12/2016
Päällystys	%	-57,6	-79,4	3,2
Infraprojektit	%	-4,5	-5,3	2,9
Suomen talonrakentaminen	%	0,5	-0,7	3,0
Venäjän toiminnot	%	-10,5	-10,1	-7,0
Konserni, yhteensä	%	-13,7	-14,5	4,0

Tammi–maaliskuu 2017 (1-3/2016)

Konsernin liikevoitto oli -32,9 milj. euroa (-31,4). Liikevoittoprosentti oli -13,7 % (-14,5). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevoittoon oli -0,8 milj. euroa vertailukauteen nähden.

Liikevoitto parani päällystyksessä ja Suomen talonrakentamisessa. Päällystyksen liikevoitto parani Suomessa ja Norjassa, missä kehitystoimenpiteet operatiivisen tehokkuuden parantamiseksi etenevät suunnitellusti. Suomen talonrakentamisen liikevoitto nostivat vertailukautta korkeammat volyymit pääkaupunkiseudun toimitilarakentamisessa. Infraprojektien liikevoitto oli vertailukauden tasolla. Venäjän toimintojen liikevoitto heikensi alhaisempi myytyjen omaperusteisten asuntojen määrä. Ensimmäisen vuosineljänneksen lopussa yhtiöllä oli Venäjällä yksi (14) valmis myymätön asunto.

Muiden toimintojen liikevoitto sisältää Lemminkäiselle määrätyn 3,4 miljoonan euron korvauksen liittyen Helsingin hovioikeuden päätökseen Suomen ympäristönsuojelulain rikkomisesta.

Tilaukanta

Tilaukanta ja saadut tilaukset							
		Tilaukanta kauden lopussa			Katsauskaudella saadut tilaukset		
		31.3.2017	31.3.2016	Muutos	1-3/2017	1-3/2016	Muutos
Päällystyksessä	M€	352,5	294,3	58,2	188,5	145,3	43,2
Infraprojektit	M€	286,5	353,3	-66,8	46,5	137,3	-90,8
Suomen talonrakentaminen	M€	812,0	775,0	37,0	185,4	97,6	87,8
Venäjän toiminnot	M€	115,8	26,4	89,4	3,9	20,3	-16,4
Konserni yhteensä	M€	1 566,8	1 449,0	117,8	424,3	400,5	23,8
josta myymätön osuus	M€	89,7	109,4	-19,7			

Vuosineljänneksen lopussa konsernin tilaukanta oli 1 566,8 milj. euroa (1 449,0). Uusien tilausten määrä tammi-maaliskuussa oli 424,3 milj. euroa (400,5).

Päällystyksessä uusien tilausten määrä kasvoi vertailukaudesta. Infraprojektien uudet tilaukset sisältävät Espoon Vermontien eteläosan rakennustyöt. Suomen talonrakentamisen saadut tilaukset sisältävät neljän uuden omaperusteisen asuntokohteen aloitukset sekä Parkanon koulukampuksen elinkaarihankkeen. Lisäksi tilaukantaan kirjattiin Finavian terminaaliurakan kolmas osaurakka. Venäjän toimintojen uudet tilaukset ovat päällystystöitä.

Tase, rahoitus ja rahavirta

Tase ja rahoitus		31.3.2017	31.3.2016	Muutos 3/17 vs 3/16	31.12.2016	Muutos 3/17 vs 12/16
Taseen tunnusluvut						
Omavaraisuusaste ¹⁾	%	37,3	36,0		39,5	
Nettovelkaantumisaste ²⁾	%	47,7	61,8		24,3	
Sijoitetun pääoman tuotto, ROCE, liukuva 12 kk	%	11,6	3,6		11,3	
Sijoitettu pääoma	M€	503,6	590,7	-87,1	546,2	-42,6
Sidottu pääoma	M€	392,9	450,4	-57,5	388,2	4,7
Nettokäyttöpääoma	M€	188,6	235,8	-47,2	187,8	0,8
Rahoitusasema ja likviditeetti						
Korollinen velka	M€	215,1	289,0	-73,9	212,5	2,6
josta pitkäaikaista velkaa	M€	119,9	121,3	-1,4	119,6	0,3
josta lyhytaikaista velkaa	M€	95,2	167,7	-72,5	92,9	2,3
Likvidit varat	M€	77,5	102,4	-24,9	131,4	-53,9
Korollinen nettovelka	M€	137,6	186,6	-49,0	81,1	56,5
Sitovia luottolimiittejä, nostettavissa	M€	200,0	185,0	15,0	185,0	15,0
Tililimiittisopimuksia, nostettavissa	M€	12,5	12,3	0,2	12,4	0,1

1) Omavaraisuusaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2017: 32,8 %, 3/2016: 27,7 % ja 12/2016: 35,4 %.

2) Nettovelkaantumisaste, mikäli hybridilainat käsiteltäisiin vieraana pääomana: 3/2017: 68,0 %, 3/2016: 110,1 % ja 12/2016: 38,8 %.

Taseen loppusumma 31.3.2017 oli 931,0 milj. euroa (949,6), josta oman pääoman määrä oli 288,5 milj. euroa (301,7). Oma pääoma sisältää 34,8 milj. euroa (69,3) hybridilainaa. Yhtiöllä on oikeus lunastaa takaisin hybridilainan jäljellä oleva nimellisarvo, 35,2 miljoonaa euroa, aikaisintaan maaliskuussa 2018.

Konsernin sidottu pääoma 31.3.2017 oli 392,9 milj. euroa (450,4). Muutos edellisvuoteen johtuu pääasiassa nettokäyttöpääoman pienenemisestä. Nettokäyttöpääoma kauden lopussa oli 188,6 milj. euroa (235,8). Sitä pienensi pääosin valmiiden asuntojen myynti Suomessa.

Korollinen velka vuosineljänneksen lopussa oli 215,1 milj. euroa (289,0) ja korollinen nettovelka 137,6 milj. euroa (186,6). Pitkäaikaisen korollisen velan osuus lainasalkussa kauden lopussa oli 56 % (42). Likvidit varat olivat 77,5 milj. euroa (102,4). Yhtiön korollisesta velasta 99,8 milj. euroa (99,7) oli joukkovelkakirjalainoja, 83,1 milj. euroa (104,1) vaihtomaisuusyhtiöiden velkoja, 31,4 milj. euroa (32,9) rahoitusleasingvelkoja ja 0,9 milj. euroa (2,7) muita rahoitusvelkoja. Yritystodistuksia ei ollut käytössä katsauskauden lopussa (49,6).

Lemminkäinen allekirjoitti maaliskuussa 2017 uuden 200 miljoonan euron sitovan luottolimitin. Luottolimitti erääntyy vuoden 2020 ensimmäisellä kvartaalilla, ja siinä on kaksi yhden vuoden jatko-optiota. Samalla yhtiö irtisanoi edellisen 185 miljoonan euron sitovan luottolimitinsä, joka olisi erääntynyt vuoden 2018 ensimmäisellä kvartaalilla. Kauden päättyessä yhtiöllä oli nostettavissa olevia sitovia luottolimiittejä 200,0 milj. euroa (185,0) ja tililimiittisopimuksia 12,5 milj. euroa (12,3). Lainasalkusta 65 % (48) oli sidottu kiinteään korkoon.

Nettorahoituskulut olivat tammi–maaliskuussa 4,3 milj. euroa (3,9). Hybridilainojen korkokuluja ei kirjata tuloslaskelman rahoituskuluihin, vaan ne vaikuttavat osakekohtaiseen tulokseen ja omaan pääomaan.

Liiketoiminnan rahavirta oli tammi–maaliskuussa -48,9 milj. euroa (-18,4). Liiketoiminnan rahavirtaa pienensivät muutokset nettokäyttöpääomassa.

Yhtiö on onnistunut vahvistamaan taloudellista asemaansa. Yhtiö jatkaa taseen ja kassavirran hallintaa, ja sen tavoitteena on lisätä Suomen talonrakentamisen tontti-investointeja kasvukeskuksiin.

Liiketoimintasegmentit

Raportointirakenteen muutos vuonna 2017

1.1.2017 alkaen päällystys-liiketoimintasegmentin Baltian toiminnot siirrettiin infraprojektit-liiketoimintasegmenttiin.

Vuoden 2017 alusta päällystys-liiketoimintasegmentti sisältää päällystys- ja kiviainesliiketoiminnot Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Infraprojektit-liiketoimintasegmentti sisältää kallio- sekä maa- ja insinöörirakentamisen Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa sekä infrarakentamisen Baltian maissa. Raportoivat liiketoimintasegmentit säilyvät muuttumattomina: päällystys, infraprojektit, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot.

Päällystys

Toimintaympäristö

Suomen valtion päällystysvolyymit pysyivät edellisvuoden tasolla. Ruotsissa markkinatilanne oli hyvä, ja Norjassa valtion investoinnit kasvoivat. Tanskassa hintakilpailu pysyi kireänä.

Päällystyksen avainluvut		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Liikevaihto	M€	42,9	31,9	11,0	648,5
Liikevoitto	M€	-24,7	-25,4	0,7	20,8
% liikevaihdosta	%	-57,6	-79,4		3,2
Saadut tilaukset	M€	188,5	145,3	43,2	442,1
Tilaukanta ¹⁾	M€	352,5	294,3	58,2	193,7
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	189,6	199,4	-9,8	189,0

1) kauden lopussa

Tammi–maaliskuu 2017 (1-3/2016)

Liikevaihto tammi–maaliskuussa oli 42,9 milj. euroa (31,9), josta 45 % (62) tuli Suomesta ja 55 % (38) Skandinaviasta. Liikevaihtoa kasvattivat vertailukautta suuremmat volyymit päällystyksessä Skandinaviassa ja kiviainesliiketoiminnassa. Liikevoitto oli -24,7 milj. euroa (-25,4). Liikevoitto parani Suomessa ja Norjassa, missä kehitystoimenpiteet operatiivisen tehokkuuden parantamiseksi etenevät suunnitellusti. Operatiiviset haasteet Ruotsissa jatkuivat. Ruotsin päällystysliiketoimintaan nimitettiin uusi johto ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Saadut tilaukset tammi–maaliskuussa olivat 188,5 milj. euroa (145,3). Tilaukanta oli katsauskauden lopussa 352,5 milj. euroa (294,3) ja sidottu pääoma 189,6 milj. euroa (199,4).

Infraprojektit

Toimintaympäristö

Kaupungistuminen, teollisuuden investoinnit sekä investoinnit energiainfrastruktuuriin lisäsivät vaativan infrarakentamisen kysyntää. Etenkin Ruotsissa ja Norjassa markkina oli vahva, ja molemmissa maissa on käynnissä tai suunnitteilla useita suuria infrahankkeita. Suomessa rakentamista tukivat infrarakentamisen hankkeet kasvukeskuksissa. Baltian maissa markkinatilanne oli vakaa.

Infraprojektien avainluvut		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Liikevaihto	M€	79,6	65,0	14,6	426,2
Liikevoitto	M€	-3,6	-3,4	-0,2	12,5
% liikevaihdosta	%	-4,5	-5,3		2,9
Saadut tilaukset	M€	46,5	137,3	-90,8	342,2
Tilaukanta ¹⁾	M€	286,5	353,3	-66,8	271,6
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	36,4	20,6	15,8	30,3

1) kauden lopussa

Tammi–maaliskuu 2017 (1-3/2016)

Liikevaihto tammi–maaliskuussa oli 79,6 milj. euroa (65,0), josta 64 % (74) tuli Suomesta, 26 % (17) Skandinaviasta ja 10 % (9) Baltian maista. Liikevaihtoa kasvattivat erityisesti vertailukautta suuremmat volyymit Ruotsissa. Liikevoitto oli -3,6 milj. euroa (-3,4) eli vertailukauden tasolla.

Saadut tilaukset tammi–maaliskuussa olivat 46,5 milj. euroa (137,3). Uudet tilaukset sisältävät Espoon Vermontien eteläosan rakennustyöt. Tilaukanta oli katsauskauden lopussa 286,5 milj. euroa (353,3) ja sidottu pääoma 36,4 milj. euroa (20,6). Sidottua pääomaa nosti nettokäyttöpääoman kasvu.

Suomen talonrakentaminen

Toimintaympäristö

Talonrakentamisen kokonaismarkkinatilanne oli vakaa. Asuntotuotanto oli edelleen vilkasta, ja kysyntä painottui pieniin asuntoihin kasvukeskuksissa. Sijoittajien aktiivisuus markkinoilla on laskenut, mutta kuluttajamyynä piristynyt. Toimitilarakentamisen kysyntää ylläpitivät yksittäiset suurhankkeet sekä julkisen sektorin hankkeet.

Suomen talonrakentaminen avainluvut		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Liikevaihto	M€	113,8	113,1	0,7	581,2
Liikevoitto	M€	0,6	-0,8	1,4	17,2
% liikevaihdosta	%	0,5	-0,7		3,0
Saadut tilaukset	M€	185,4	97,6	87,8	422,1
Tilaukanta ¹⁾	M€	812,0	775,0	37,0	698,2
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	214,7	254,6	-39,9	215,8

1) kauden lopussa

Tammi–maaliskuu 2017 (1-3/2016)

Liikevaihto tammi–maaliskuussa oli 113,8 milj. euroa (113,1). Liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Liikevoitto oli 0,6 milj. euroa (-0,8). Liikevoitto kasvoi pääkaupunkiseudulla, jossa toimitilarakentamisen volyymit kasvoivat vertailukaudesta. Liikevoitto heikkeni pääkaupunkiseudun ulkopuolella, missä ei valmistunut ensimmäisellä vuosineljänneksellä yhtään omaperusteista asuntokohdetta. Katsauskaudella valmistui yksi omaperusteinen asuntokohde, yhteensä 65 asuntoa (96).

Saadut tilaukset tammi–maaliskuussa olivat 185,4 milj. euroa (97,6), ja ne sisältävät neljän uuden omaperusteisen asuntokohteen aloitukset sekä Parkanon koulukampuksen elinkaarihankkeen. Lisäksi tilaukantaan kirjattiin Finavian terminaaliurakan kolmas osaurakka. Tilaukanta oli katsauskauden lopussa 812,0 milj. euroa (775,0).

Katsauskauden lopussa valmiiden myymättömien asuntojen määrä oli 166 (253). Liiketoimintaan sidotun pääoman määrä oli katsauskauden lopussa 214,7 milj. euroa (254,6). Sidotun pääoman määrää pienensi pääasiassa valmiiden asuntojen myynti. Tulevaisuudessa yhtiön tavoitteena on lisätä tontti-investointeja kasvukeskuksiin.

Vuonna 2017 omaperusteisia asuntoja valmistuu vuotta 2016 enemmän. Valtaosa niistä valmistuu vuoden jälkimmäisellä puoliskolla.

Lemminkäisen asuntotuotanto (omaperusteinen ja neuvottelu-urakointi)		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Aloitukset	kpl	271	231	40	1 106
joista omaperusteisia	kpl	227	123	104	871
Valmistuneet	kpl	137	150	-13	1 042
joista omaperusteisia	kpl	65	96	-31	664
Myydyt	kpl	354	339	15	1 234
joista omaperusteisia	kpl	310	231	79	1 002
Sijoittajamyynni	%	40	39		31
Rakenteilla ¹⁾	kpl	1 586	1 469	117	1 482
joista myymättömiä ¹⁾	kpl	365	386	-21	433
Valmiit myymättömät ¹⁾	kpl	166	253	-87	185
Tonttivarannon tasearvo ¹⁾	M€	97,2	101,2	-4,0	94,0
Aloitukset, kilpailu-urakointi	kpl	39	28	11	312

1) kauden lopussa

Venäjän toiminnot

Toimintaympäristö

Venäjällä talouskasvu on alhaisella tasolla. Talonrakentamisen neuvottelu-urakoinnissa urakoitsijan luotettavuus on edelleen kilpailuetu. Suurten väylien rakennus- ja korjaushankkeet ylläpitivät päällystysten kysyntää.

Venäjän toimintojen avainluvut		1-3/2017	1-3/2016	Muutos	1-12/2016
Liikevaihto	M€	9,8	5,8	4,0	54,5
Liikevoitto	M€	-1,0	-0,6	-0,4	-3,8
% liikevaihdosta	%	-10,5	-10,1		-7,0
Saadut tilaukset	M€	3,9	20,3	-16,4	140,9
Tilaukanta ¹⁾	M€	115,8	26,4	89,4	101,7
Sidottu pääoma ¹⁾	M€	33,8	31,0	2,8	23,7

1) kauden lopussa

Tammi–maaliskuu 2017 (1-3/2016)

Liikevaihto oli tammi–maaliskuussa 9,8 milj. euroa (5,8). Volyymit kasvoivat sekä talonrakentamisessa että päällystyksessä. Liikevoitto oli -1,0 milj. euroa (-0,6). Valuuttakurssimuutosten vaikutus euromääräiseen liikevaihtoon oli 2,4 milj. euroa ja liikevoittoon -0,2 milj. euroa.

Liikevoitto laski talonrakentamisessa, sillä omaperusteisia asuntoja myytiin vertailukautta vähemmän. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana Lemminkäinen myi yhden omaperusteisen asunnon (37), ja yhtiöllä oli katsauskauden lopussa yksi valmis myymätön asunto (14). Päällystyksessä kannattavuutta paransivat vertailukautta suuremmat volyymit.

Saadut tilaukset olivat tammi–maaliskuussa 3,9 milj. euroa (20,3). Uudet tilaukset ovat päällystystöitä. Tilaukanta oli katsauskauden lopussa 115,8 milj. euroa (26,4) ja sidottu pääoma 33,8 milj. euroa (31,0).

Investoinnit

Bruttoinvestoinnit tammi-maaliskuussa olivat 9,2 milj. euroa (2,1), mikä oli 3,8 % (1,0) yhtiön liikevaihdosta. Lemminkäisen investoinnit olivat pääosin päällystys- ja infraprojektit-segmenttien korvausinvestointeja.

Henkilöstö

Lemminkäisen palveluksessa oli katsauskauden lopussa 4 406 henkilöä (3 903) eli 503 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Yli puolet henkilöstöstä työskentelee Suomessa. Henkilöstömäärä kasvoi eniten Venäjän toiminnoissa, missä talonrakentamisen ja päällystyksen volyymit ovat kasvaneet. Infraprojektien organisaatiota on vahvistettu tukemaan segmentin kasvutavoitteita. Henkilöstömäärän muutos vuoden 2016 lopusta maaliskuun 2017 loppuun johtuu pääosin edellä mainitusta Venäjän toimintojen kasvusta. Päällystys-segmentin kausi ei ole vielä alkanut, mikä näkyy segmentin alhaisessa henkilöstömäärässä.

Henkilöstö segmenteittäin		31.3.2017	31.3.2016	Muutos 3/17 vs 3/16	31.12.2016	Muutos 3/17 vs 12/16
Päällystys	hlöä	1 402	1 338	64	1 412	-10
Infraprojektit	hlöä	1 225	1 149	76	1 212	13
Suomen talonrakentaminen	hlöä	1 037	967	70	1 048	-11
Venäjän toiminnot	hlöä	604	308	296	425	179
Emoyhtiö ja muut	hlöä	138	141	-3	147	-9
Konserni, yhteensä	hlöä	4 406	3 903	503	4 244	162

Henkilöstö maittain		31.3.2017	31.3.2016	Muutos 3/17 vs 3/16	31.12.2016	Muutos 3/17 vs 12/16
Suomi	hlöä	2 237	2 143	94	2 349	-112
Ruotsi, Norja, Tanska	hlöä	886	803	83	829	57
Baltian maat	hlöä	671	635	36	632	39
Venäjä	hlöä	604	308	296	425	179
Muut maat	hlöä	8	14	-6	9	-1
Konserni, yhteensä	hlöä	4 406	3 903	503	4 244	162

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Yhtiöllä on yksi osakesarja. Kukin osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja samansuuruiseen osinkoon. Lemminkäisen osakepääoma on 34 042 500 euroa, ja osakkeiden lukumäärä katsauskauden lopussa oli 23 219 900 kappaletta.

Kaupankäynti osakkeilla

Lemminkäisen kaikkien osakkeiden markkina-arvo 31.3.2017 oli 426,9 milj. euroa (324,8). Lemminkäinen Oyj:n osakkeen kurssi 1.1.2017 Nasdaq Helsinki Oy:ssä oli 20,40 euroa (13,79) ja 31.3.2017 18,40 euroa (14,00). Nasdaq Helsinki Oy:n lisäksi Lemminkäisen osakkeella käydään kauppaa myös vaihtoehtoisilla markkinapaikoilla. Osakkeiden kokonaisvaihto tammi-maaliskuussa 2017 oli yhteensä 471 553 kappaletta (425 695), josta 21,2 % (0,7) tuli vaihtoehtoisilta markkinapaikoilta. (Lähde: Fidessa Fragmentation Index, <http://fragmentation.fidessa.com>)

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli 31.3.2017 kaikkiaan 4 277 osakkeenomistajaa (4 357). Hallintarekisteröityjen ja ulkomaalaisten omistajien osuus Lemminkäinen Oyj:n kaikista osakkeista ja äänimäärästä oli 14,0 % (12,6). Yhtiön omistusosuuksien jakautuminen sektori- ja suuruusluokittain, suurimmat osakkeenomistajat sekä johdon osakeomistukset löytyvät yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.lemminkainen.fi/Sijoittajat/Omistajat.

Osakassopimukset

Yhtiön tiedossa ei ole sellaisia osakkaiden välisiä sopimuksia, joilla olisi merkitystä omistuksen tai äänivallan käyttämiselle yhtiökokouksissa.

Liputusilmoitukset

Lemminkäinen ei vastaanottanut vuoden 2017 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana yhtään liputusilmoitusta.

Omat osakkeet

Lemminkäinen tiedotti 13.3.2017 vuosien 2013–2015 osakepalkkiojärjestelmään liittyvästä suunnatusta osakeannista omilla osakkeilla. Osakeannissa luovutettiin 1 687 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta.

Lemminkäisellä oli 31.3.2017 hallussaan 15 000 omaa osaketta, mikä oli 0,06 % kaikista osakkeista.

Yhtiökokouksen päätökset ja hallinto

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous vahvisti 28.3.2017 yhtiön tilinpäätöksen konsernitilinpäätöksineen vuodelta 2016 ja myönsi hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Osingonmaksu

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,66 euroa osakkeelta, eli yhteensä 15 325 134,00 euroa. Osingon maksupäivä oli 6.4.2017.

Omien osakkeiden hankintavaltuutus

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta yhdessä tai useammassa erässä yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Valtuutus koskee enintään 2 321 990 omaa osaketta, joka vastaa 10 prosenttia yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista, ottaen kuitenkin huomioon osakeyhtiölain määräykset yhtiön tai sen tytäryhtiöiden hallussa olevien omien osakkeiden enimmäismäärästä.

Hallitus voi päättää hankkia osakkeita myös muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Osakkeet hankitaan julkisessa kaupankäynnissä hankintahetken pörssikurssiin. Osakkeiden hankinnat toteutetaan Nasdaq Helsinki Oy:ssä sen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

Valtuutus sisältää hallituksen oikeuden päättää kaikista muista omien osakkeiden hankkimisen ehdoista. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Edellinen hallitukselle myönnetty omien osakkeiden hankintaa koskeva valtuutus päättyi samalla.

Valtuutus päättää osakeannista ja erityisten oikeuksien antamisesta

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti valtuuttaa hallituksen päättämään osakeannista ja/tai osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:n tarkoittamien osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta yhdessä tai useammassa erässä, joko maksua vastaan tai maksutta. Annettavien osakkeiden määrä, mukaan lukien erityisten oikeuksien perusteella saatavat osakkeet, voi olla enintään 4 643 980 osaketta. Valtuutuksen enimmäismäärä vastaa 20 prosenttia yhtiön kaikista nykyisistä osakkeista. Hallitus voi päättää antaa joko uusia osakkeita tai yhtiön hallussa mahdollisesti olevia omia osakkeita.

Valtuutus oikeuttaa hallituksen päättämään kaikista osakeannin sekä osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista, mukaan lukien oikeuden osakkeenomistajien merkintätuoikeudesta poikkeamiseen. Valtuutusta voidaan käyttää mahdollisten yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamiseen tai toteuttamiseen, yhtiön taseen ja rahoitusaseman vahvistamiseen tai muihin hallituksen päättämiin tarkoituksiin. Valtuutus on voimassa 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä lukien. Hallitukselle aiemmin annettu osakeantivaltuutus ja erityisten oikeuksien antamista koskeva valtuutus päättyi samalla.

Hallituksen kokoonpano ja palkkiot

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi kahdeksan. Hallituksen jäseniksi valittiin uudelleen Berndt Brunow, Noora Forstén, Finn Johnsson, Juhani Mäkinen, Kristina Pentti-von Walzel, Heikki Rätty ja Heppu Pentti sekä uudeksi jäseneksi Harri-Pekka Kaukonen.

Vahvistettiin kiinteät vuosipalkkiot hallituksen puheenjohtajalle 120 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle 54 000 euroa sekä jäsenille 42 000 euroa. Lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkiona 500 euroa kokoukselta ja tarkastusvaliokunnan jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 500 euroa tarkastusvaliokunnan kokoukselta.

Ulkomailla asuville jäsenille maksetaan kokouskohtaiset palkkiot 1 000 eurolla korotettuna. Matkakustannukset korvataan laskun mukaan.

Tilintarkastajan valinta ja palkkio

Tilintarkastajaksi valittiin uudelleen tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Tilintarkastajan palkkio maksetaan yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Hallituksen järjestäytyminen

Lemminkäinen Oyj:n hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 28.3.2017. Kokouksessa valittiin uudelleen hallituksen puheenjohtajaksi Berndt Brunow ja varapuheenjohtajaksi Juhani Mäkinen.

Hallitus valitsi keskuudestaan tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi Heikki Rädyn ja jäseniksi Juhani Mäkisen ja Kristina Pentti-von Walzelin. Nimitysvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén, Heppu Pentti ja Kristina Pentti-von Walzel. HR-valiokunnan puheenjohtajaksi valittiin Berndt Brunow ja jäseniksi Noora Forstén ja Heppu Pentti.

Oikeudenkäynnit

Asfalttikartelliin liittyvät vahingonkorvaukset

Asfalttikartelliin liittyvien vahingonkorvausten osalta ei ole tapahtunut muutoksia 9.2.2017 julkaistun tilinpäätöstiedotteen jälkeen. Helsingin hovioikeus antoi 20.10.2016 päätökset asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista. Niiden 37 kanteen osalta, joissa Lemminkäinen oli vastaajana, Lemminkäinen ja muut asfalttialan yritykset ovat oikeutettuja saamaan palautuksia yhteensä noin 20 miljoonaa euroa (sisältäen noin 14 miljoonaa euroa vähemmän pääomakorvauksia sekä noin 6 miljoonaa euroa vähemmän korkoja ja oikeudenkäyntikulua kuin mitä käräjäoikeus oli määrännyt).

Näistä palautuksista Lemminkäinen on oikeutettu saamaan (perustuen Lemminkäisen omaan osuuteen ja niiden muiden vastaajien osuuksiin, jotka Lemminkäinen on maksanut) yhteensä noin 19 miljoonaa euroa sisältäen pääomakorvauksia, korkoja ja oikeudenkäyntikulua. Nämä tulot Lemminkäinen kirjasi vuoden 2016 neljännen vuosineljänneksen tulokseensa. Yhtiöllä oli 31.3.2017 saamista kantajilta yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

Lemminkäinen on pitänyt vahingonkorvauksia perusteettomina. Lemminkäinen on ilmoittanut hakevansa valituslupaa korkeimmalta oikeudelta niistä kuntien kanteita koskevista hovioikeuden päätöksistä, joissa kantajien vaatimukset hyväksyttiin osittain ja joiden osalta Lemminkäinen ei ole saavuttanut sovintoratkaisua hovioikeuden päätösten jälkeen. Lemminkäinen on sopinut yhteensä 17 kunnan kanssa, etteivät osapuolet hae korkeimmalta oikeudelta valituslupaa hovioikeuden päätöksistä.

Tammikuun 13. päivä 2017 Lemminkäinen ja Suomen valtio sopivat asfalttikartellin vahingonkorvauskiistan ja peruuttivat korkeimmalle oikeudelle jättämänsä valituslupahakemuksensa ja valituksensa. Näin ollen Helsingin hovioikeuden 20.10.2016 antama päätös jää osapuolten välille lopulliseksi.

Korkeimmassa oikeudessa on Lemminkäisen osalta edelleen vireillä muut Lemminkäisen jättämät 13 valituslupahakemusta sekä 19 kunnan valituslupahakemukset koskien Helsingin hovioikeuden 20.10.2016 antamia päätöksiä.

Hovioikeudessa käsiteltyjen kanteiden lisäksi käräjäoikeuden käsittelyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvauskannetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Käsitellyn alkamista odottavien kanteiden pääomamäärä on yhteensä noin 26 miljoonaa euroa, joista Lemminkäinen on tehnyt Helsingin hovioikeuden päätösten perusteella yhteensä 5,2 miljoonan euron kuluvarauksen.

Aiheesta löytyy lisätietoa yhtiön verkkosivuilta osoitteessa

<http://www.lemminkainen.fi/Lemminkainen/Sijoittajat/Lemminkainen-sijoituskohteena/Asfalttikartelliasia/>.

Kierrätysasfaltin käyttömääriin liittyvät kiintiöt

Helsingin hovioikeus antoi 11.4.2017 päätöksensä ympäristörikkomussyytteestä.

Hovioikeus muutti Tuusulan kärjäoikeuden kesäkuussa 2015 antaman vapauttavan päätöksen Lemminkäistä ja sen kahta työntekijää vastaan nostetussa ympäristörikkomussyytteessä, joka liittyy yhtiön Sammonmäen asfalttiaseman ympäristöluvista määritettyihin kiintiöihin kierrätysasfaltin käyttömääristä asfalttimassan tuotannossa. Syyttäjä vaati Lemminkäiseltä rikosyhödyn menettämisenä 3,4 miljoonaa euroa sekä yhteisösakkona vähintään 120 000 euroa.

Hovioikeus on kärjäoikeuden tavoin katsonut, ettei kierrätysasfaltin käyttäminen asfaltin valmistuksessa ollut omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista. Asfalttiaseman toiminnasta vastuullisina vastaajat olivat kuitenkin laiminlyöneet ympäristölupaa siten, että asfalttiasemalla oli käytetty kierrätysasfalttia enemmän kuin ympäristölupa salli. Lemminkäisen kaksi työntekijää on siksi tuomittu Suomen ympäristönsuojelulain rikkomisesta päiväsakkoihin.

Lisäksi Lemminkäinen on tuomittu menettämään valtiolle rikoksen tuottamana taloudellisena hyötynä 3,4 miljoonaa euroa, minkä määrän yhtiö on hovioikeuden mukaan säästänyt kustannuksina käyttäessään kierrätysasfalttia yli sallitun määrän. Lemminkäinen kirjasi velan ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseensa. Vaatimukset yhteisösakosta hylättiin.

Lemminkäinen on pitänyt syytettä perusteettomana. Yhtiö tutustuu huolellisesti hovioikeuden päätökseen. Tämän jälkeen yhtiö päättää, haetaanko päätökseen valituslupaa korkeimmasta oikeudesta.

Riskit ja epävarmuustekijät

Lemminkäiselle riskienhallinta on olennainen osa liiketoimintaa, jotta merkittävimmät strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit tunnistetaan, analysoidaan, arvioidaan ja hallitaan ennakoivasti. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttaminen parhaalla mahdollisella tuloksella sekä turvata toiminta myös muuttuvissa olosuhteissa.

Globaalin talouden ja rahoitusmarkkinoiden epävarmuus saattaa vaikuttaa haitallisesti Lemminkäisen toimintaan, tulokseen, taloudelliseen asemaan ja pääoman lähteisiin. Etenkin Suomessa yhtiön liiketoiminta on riippuvainen uudisrakentamisen syklistä. Lemminkäinen hallinnoi tämäntyyppisiä riskejä rakenteellisesti hajauttamalla liiketoimintaa Skandinaviaan, Baltian maihin ja Venäjälle.

Muutosjohtamisella, rekrytointien onnistumisella sekä osaavalla ja motivoituneella henkilöstöllä on tärkeä rooli tavoitteiden mukaisen tuloksellisen, ja liiketoimintaa säättävien lakien ja asetusten sekä hyvien liiketoimintatapojen mukaisen, toiminnan varmistamisessa. Liiketoimintasegmentit ja tukitoiminnot kehittävät toimintamallejaan ketteryyden, kustannustehokkuuden ja toiminnan yhdenmukaisuuden kasvattamiseksi.

Yhtiön kehitys- ja liiketoimintaprojektien menestykseen vaikuttavat suuresti osaavan henkilöstön saatavuus ja sitoutuneisuus. Lisäksi Lemminkäisen tulokunnan paraneminen edellyttää johtamisjärjestelmien aktiivista ylläpitämistä, suorituksen johtamista ja muutosjohtamisessa onnistumista. Yhtiö hallinnoi näihin liittyviä riskitekijöitä huolellisella suunnittelulla, esimiestyön tukemisella ja kouluttamisella sekä panostamalla nykyisten työntekijöiden osaamisen kehittämiseen ja työmotivaation kasvattamiseen.

Venäjällä heikentynyt taloustilanne, ruplan kurssivaihtelut ja pitkittynyt poliittinen epävarmuus tai EU:n ja Venäjän välisten pakotteiden merkittävä kärjistyminen voivat vaikuttaa negatiivisesti Lemminkäisen liiketoimintaan. Lisäksi Venäjän poliittinen kulttuuri, lainsäädäntö ja sen tulkinta ja viranomaiskäytännöt verrattuna Suomeen sekä oikeusjärjestelmän, hallintomenettelyjen ja lainvalvonnan mekanismien tulkinnan epävarmuus ja muutokset voivat aiheuttaa riskejä. Jotta yhtiön riskitaso pysyy kohtuullisena, se ei toistaiseksi aloita uusia omaperusteisia rakennuskohteita Venäjällä.

Lainsäädännölliset ja poliittiset muutokset voivat vaikuttaa markkinoiden kehittymiseen ja siten Lemminkäisen liiketoiminnan kannattavuuteen. Yhtiö seuraa ja analysoi jatkuvasti toimintaympäristöään, sisäisiä prosessejaan ja toimintamallejaan sekä panostaa hyvän liiketavan periaatteiden ja hallinto- ja ohjausjärjestelmien ylläpitoon ja jalkauttamiseen ynnä ohjeistaa ja kouluttaa työntekijöitään.

Omaperusteisiin asunto- ja toimitilarakennusprojekteihin liittyy myynti- ja hintariskejä, sillä Lemminkäinen vastaa näissä hankkeissa koko toteutuksesta tonttien hankinnasta alkaen. Yhtiö seuraa ja hallitsee aktiivisesti riskiä, joka liittyy valmiiden myymättömien asuntojen ja muiden omaisuuserien sitomaan pääomaan. Lemminkäinen huomioi markkinamuutokset ja -riskit arvioidessaan uusien omaperusteisten kohteiden aloituksia. Uusia asuntokohteita aloitetaan vain, jos kohteilla on riittävän korkea varausaste. Valmiiden myymättömien asuntojen määrä pidetään mahdollisimman pienenä. Omaperusteiset toimitilakohteet myydään tavallisesti kiinteistösijoittajille rakennusprojektin alkuvaiheessa, mikä pienentää niihin liittyvää riskiä.

Lemminkäisen liiketoiminnan tulos riippuu onnistuneesta lupa-, sopimus- ja projektinhallinnasta, johon sisältyy riskejä esimerkiksi liittyen projektien hinnoitteluun, resurssien käyttöön, projektien suunnitteluun ja aikataulutukseen, hankintaketjun hallintaan, kustannusten hallintaan, muutosten hallintaan sekä korvausvaateiden käsittelyyn. Lisäksi projekteihin liittyvät oikeudenkäynnit saattavat vaikuttaa negatiivisesti yhtiön taloudelliseen tulokseen. Lemminkäinen kehittää jatkuvasti sopimusosaamistaan sekä projektinhallintakäytäntöjään tarjous- ja toteutusvaiheessa. Lisäksi projektiseurannan järjestelmiä ja ohjauksmalleja uusitaan.

Raaka-aineiden hinnanvaihtelulla voi olla tulosvaikutuksia. Lemminkäisen suurin yksittäinen hankittava raaka-aine on bitumi, jonka hinta määräytyy pitkälti öljyn maailmanmarkkinahinnan mukaisesti. Yhtiö hallinnoi bitumin hintariskiä sopimusehdoilla ja johdannaisilla.

Julkisen sektorin kysynnän muutokset vaikuttavat kilpailutilanteeseen ja voivat aiheuttaa vaihtelua tulonmuodostukseen. Muutokset säätilassa vaikuttavat etenkin päällystys-segmenttiin kuuluvien päällystys- ja kiviainesliiketoimintojen työkausien pituuteen, mikä saattaa vaikuttaa yhtiön tulokseen sekä sen ajoittumiseen.

Lemminkäinen altistuu toiminnassaan aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisriskille sekä rahoitusriskeille, joista merkittävimpiä ovat rahoituksen hankinta-, likviditeetti-, valuuttakurssi-, korko- ja luottoriski. Rahoitusriskien hallinta perustuu yhtiön rahoituspolitiikkaan, joka määrittää rahoitusriskien hallinnan ja rahoitustoimien toimintaperiaatteet ja vastuunjaot. Ulkoiset tapahtumat voivat myös vaikuttaa negatiivisesti rahoituksen saatavuuteen, kustannuksiin ja/tai takaisinmaksusuunnitelmiin. Yhtiön tavoitteena on turvata rahoituksen saatavuus, optimoida likvidien varojen käyttö liiketoimintojen rahoittamisessa sekä minimoida korko- ja muut rahoituskustannukset. Liiketoiminnan valuuttakurssiriskejä suojataan ensisijaisesti operatiivisin keinoin. Tarvittaessa transaktioriskejä suojataan valuuttalainojen ja -johdannaisten avulla. Vuonna 2016 liikevaihdosta noin 25 % muodostui muissa valuutoissa kuin euroissa, joista keskeisimmät ovat Norjan, Ruotsin ja Tanskan kruunut sekä Venäjän rupla. Lemminkäinen ei suojaa translaatoriskiä. Suurin osa oman pääoman muuntoerosta kohdistuu Venäjän liiketoimintoihin.

Myös henkilö- ja tietoturvaan sekä IT-järjestelmiin liittyvät vahingot ja onnettomuudet voivat aiheuttaa Lemminkäiselle vahinkoriskejä. Yhtiö hallitsee näitä riskejä poikkeustilanteita varten tehdyillä suunnitelmilla. Uusien IT-järjestelmien käyttöönottoon liittyy myös riskejä, joita Lemminkäinen hallitsee huolellisella suunnittelulla ja koulutuksella.

Lisätietoa oikeudenkäynneistä ja niihin liittyvistä vaatimuksista löytyy osavuositiedotuksen kohdasta Oikeudenkäynnit. Taloudellisista riskeistä on lisäksi annettu tarkempi selvitys vuosittain päätöksen liitetiedoissa.

Markkinanäkymät

Suomessa rakentamisen kokonaismäärän odotetaan hieman kasvavan vuonna 2017. Asuntorakentamisen ennustetaan pysyvän yleisesti hyvällä tasolla, vaikka sijoittajakysynnän arvioidaan laskevan jonkin verran vuoden 2016 korkeasta tasosta. Kysyntä painottuu yhä kasvukeskusten pieniin asuntoihin. Toimitilarakentamisen ennustetaan pysyvän vakaana yksittäisten suurhankkeiden sekä julkisen sektorin hankkeiden ansiosta. Korjausrakentamisen odotetaan kasvavan maltillisesti kaupungistumiskehityksen ja julkisen sektorin hankkeiden myötä.

Infrarakentamisen odotetaan kasvavan noin 2 % vuonna 2017. Hallituksen kehysriihen infrahankkeita koskevat päätökset ja suurten kaupunkien liikenneinfrainvestoinnit parantavat sekä päällystysten että infraprojektien näkymiä. Valtion suunnitteleminen perusväylänpitöpanostusten odotetaan pitävän päällystysten kysynnän vakaana vuonna 2017. Infraprojektien kysyntää ylläpitävät vaativat hankkeet kasvakeskuksissa sekä teollisuuden investoinnit, mutta kilpailu on kiristynyt.

Norjassa ja Ruotsissa infrarakentamista tukevat valtion monivuotiset liikenneinfran kehitysohjelmat. Molemmissa maissa infrarakentamisen ennustetaan kasvavan vuonna 2017. Kasvukeskusten ympärillä on Ruotsissa ja Norjassa käynnissä tai suunnitteilla mittavia väylä- ja ratahankkeita, mikä lisää sekä infraprojektien että päällystysten kysyntää. Lisäksi erityisesti Norjassa panostetaan energiantuotannon kehittämiseen ja uusimiseen.

Tanskassa päällystysten kysynnän ennustetaan laskevan julkisen sektorin vähentäessä investointejaan tieinfrastruktuuriin.

Venäjällä talouskasvu pysyy alhaisella tasolla. Öljyn hinnan vaihtelu heijastuu valuuttakurssiin. Talonrakentamisen neuvottelu-urakoinnissa hintakilpailu on kireää, mutta urakoitsijan luotettavuus on muodostunut kilpailueduksi. Isojen väylien rakentamis- ja korjaustöiden odotetaan ylläpitävän päällystysten kysyntää.

Baltian maissa infrarakentamisen määrän arvioidaan kääntyvän maltilliseen kasvuun.

Ohjeistus vuodelle 2017

Ohjeistus vuodelle 2017 säilyy muuttumattomana. Lemminkäinen arvioi, että vuonna 2017 sen liikevaihto kasvaa vuodesta 2016 (1 682,7 milj. euroa). Liikevoiton (IFRS) yhtiö odottaa vuonna 2017 paranevan 45,1 miljoonasta eurosta, joka vastaa vuoden 2016 operatiivista toimintaa.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Kierrätysasfaltin käytön kiintiöt: Hovioikeus muutti käräjäoikeuden päätöstä ympäristörikkomussyytteessä

Helsingin hovioikeus antoi päätöksensä ympäristörikkomussyytteestä 11.4.2017.

Hovioikeus muutti Tuusulan käräjäoikeuden kesäkuussa 2015 antaman vapauttavan päätöksen Lemminkäistä ja sen kahta työntekijää vastaan nostetussa ympäristörikkomussyytteessä, joka liittyy yhtiön Sammonmäen asfalttiaseman ympäristöluvissa määritettyihin kiintiöihin kierrätysasfaltin käyttömääristä asfalttimassan tuotannossa. Syyttäjät vaati Lemminkäiseltä rikoshyödyn menettämisenä 3,4 miljoonaa euroa sekä yhteisösakkona vähintään 120 000 euroa.

Hovioikeus on käräjäoikeuden tavoin katsonut, ettei kierrätysasfaltin käyttäminen asfaltin valmistuksessa ollut omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista. Asfalttiaseman toiminnasta vastuullisina vastaajat olivat kuitenkin laiminlyöneet ympäristölupaa siten, että asfalttiasemalla oli käytetty kierrätysasfalttia enemmän kuin ympäristölupa salli. Lemminkäisen kaksi työntekijää on siksi tuomittu Suomen ympäristönsuojelulain rikkomisesta päiväsakkoihin.

Lisäksi Lemminkäinen on tuomittu menettämään valtiolle rikoksen tuottamana taloudellisena hyötynä 3,4 miljoonaa euroa, minkä määrän yhtiö on hovioikeuden mukaan säästänyt kustannuksina käyttäessään kierrätysasfalttia yli sallitun määrän. Lemminkäinen kirjasi velan ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseensa. Vaatimukset yhteisösakosta hylättiin.

Lemminkäinen on pitänyt syytettä perusteettomana. Yhtiö tutustuu huolellisesti hovioikeuden päätökseen. Tämän jälkeen yhtiö päättää, haetaanko päätökseen valituslupaa korkeimmasta oikeudesta.

Helsingissä, 27. päivä huhtikuuta 2017

LEMMINKÄINEN OYJ
Hallitus

Osavuositiedon taulukko-osa

Laatimisperusta

Tämä osavuositiedot on laadittu IFRS:n kirjaamis- ja arvostamisperiaatteita noudattaen, mutta osavuositiedon laadinnassa ei ole sovellettu kaikkia IAS 34 Osavuositiedot -standardin vaatimuksia. Tätä osavuositiedosta tulee lukea yhdessä vuoden 2016 tilinpäätöksen kanssa. Osavuositiedon tiedot ovat tilintarkastamattomia.

Laskennalliset verosaamiset

Yhtiö arvioi säännöllisesti laskennallisten verosaamistensa hyödynnettävyyttä ja on edellisen kauden lopun mukaisesti kirjannut laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista määrään, jonka se arvioi tulosennusteidensa perusteella olevan hyödynnettävissä tulevaisuudessa. Yhtiöllä oli 31.3.2017 laskennallista verosaamista yhteensä 35,8 miljoonaa euroa, joka muodostui pääasiassa verotuksellisista tappioista Suomessa ja Norjassa. Yhtiö katsoo, että pääosa aiempina vuosina syntyneistä tappioista johtui tunnistetuista syistä, joiden uusiutuminen on epätodennäköistä. Suuri osa Suomen verotuksellisista tappioista johtuu käräjäoikeuden vuonna 2013 määräämistä asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista, minkä seurauksena pääosa Suomen verotappioista vanhenee vuonna 2023. Norjan verotappioilla ei ole vanhenemisaikaa.

Arvioiden käyttö

Tätä tilinpäätöstä laadittaessa johto on joutunut tekemään arvioita ja oletuksia sekä tekemään harkintaan perustuvia päätöksiä, jotka vaikuttavat tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamiseen sekä raportoitujen varojen, velkojen, tuottojen ja kulujen määrään. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Tämän tilinpäätöksen laadinnassa käytetyt merkittävät yhtiön laatimisperiaatteisiin liittyvät johdon arviot sekä arvioiden epävarmuutta aiheuttavat tekijät olivat samat kuin vuoden 2016 tilinpäätöstä laadittaessa.

Laatimisperiaatteet

Tämän tilinpäätöksen laadinnassa on sovellettu samoja IFRS-standardien kirjaamis- ja arvostusperiaatteita kuin vuoden 2016 tilinpäätöksessä, huomioiden alempana esitetyt muutokset.

Toimintasegmentit

Yhtiö muutti raportointirakennettaan 1.1.2017. Vuoden alusta alkaen päällystys-segmentin Baltian toiminnot siirrettiin infraprojektit-segmenttiin.

Raportoittavat toimintasegmentit pysyvät samoina ja ovat: päällystys, infraprojektit, Suomen talonrakentaminen ja Venäjän toiminnot. Vertailukauden lukuja on muutettu ainoastaan päällystys- ja infraprojektit-segmenttien osalta. Konsernin muissa toiminnoissa raportoidaan konsernin emoyhtiö sekä muita segmenteille kohdistamattomia toimintoja ja omaisuuseriä.

Vuonna 2017 voimaan tulleet uudet standardit, tulkinnat ja IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset ja muutokset

1.1.2017 alkaneella tilikaudella ei ole voimaan tulleita uusia standardeja, IFRIC-tulkintoja tai IFRS-standardeihin tehtyjä vuosittaisia parannuksia. Muutokset IAS 12 ja 7 standardeihin ovat vielä hyväksymättä EU:ssa. Näillä kahdella muutoksella ei kuitenkaan ole olennaista vaikutusta yhtiön konsernitilinpäätökseen.

Myöhemmin voimaan tulevat yhtiön soveltamat uudet standardit, tulkinnat ja IFRS-standardeihin tehdyt vuosittaiset parannukset tai muutokset

Useat uudet standardit, standardien muutokset ja tulkinnat tulevat voimaan vasta 1.1.2017 alkaneen tilikauden jälkeen, eikä niitä ole sovellettu tätä tilinpäätöstä laadittaessa.

Yhtiö on kuvannut 2016 vuositilinpäätöksessään arvionsa IFRS 15, 16 ja 9 vaikutuksista.

Millään muulla julkaistulla, muttei vielä voimassa olevalla IFRS-standardilla, IFRIC-tulkinnalla tai IFRS-standardeihin tehtävällä vuosittaisella parannuksella tai muutoksella ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Tilinpäätös ja liitetiedot

- 1) Konsernin tuloslaskelma
- 2) Konsernin laaja tuloslaskelma
- 3) Konsernitase
- 4) Konsernin rahavirtalaskelma
- 5) Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 6) Toiminnan kausiluonteisuus
- 7) Konsernin tuloslaskelma vuosineljänneksittäin
- 8) Segmentti-informaatio
- 9) Taloudelliset ja osakekohtaiset tunnusluvut
- 10) Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot
- 11) Vakuudet ja vastuusitoumukset
- 12) Ehdolliset varat ja velat
- 13) Raportointikauden jälkeiset tapahtumat

1) KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1-3/ 2017	1-3/ 2016	1-12/ 2016
Milj. euroa			
Liikevaihto	240,3	216,8	1 682,7
Liiketoiminnan muut tuotot	2,3	1,4	43,6
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	16,8	-5,2	-31,2
Valmistus omaan käyttöön	0,1	0,0	0,1
Aineiden ja palveluiden käyttö	200,9	158,0	1 158,9
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	57,1	51,3	303,1
Poistot	4,1	4,2	34,3
Arvonalentumiset			0,2
Liiketoiminnan muut kulut	29,6	30,0	132,6
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-0,7	-0,9	1,5
Liikevoitto	-32,9	-31,4	67,6
Rahoitustuotot	0,1	0,0	0,8
Rahoituskulut	4,4	3,9	19,2
Tulos ennen veroja	-37,1	-35,3	49,2
Tuloverot	6,7	7,3	-11,2
Tilikauden tulos	-30,4	-27,9	38,0
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	-30,4	-27,9	38,0
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0

Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa			
Tilikauden tuloksesta	-1,34	-1,31	1,27
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimennettu osakekohtainen tulos, euroa			
Tilikauden tuloksesta	-1,34	-1,31	1,26

2) KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

Milj. euroa	1-3/ 2017	1-3/ 2016	1-12/ 2016
Tilikauden tulos	-30,4	-27,9	38,0
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Eläkeveloitteet		0,0	0,4
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Muuntoerot	1,7	1,8	7,3
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	1,7	1,8	7,7
Tilikauden laaja tulos	-28,7	-26,1	45,7
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille	-28,7	-26,1	45,7
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0

3) KONSERNITASE

Milj. euroa	3/2017	3/2016	12/2016
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset hyödykkeet	141,6	148,6	136,6
Liikearvot	53,7	53,4	53,9
Muut aineettomat hyödykkeet	9,1	12,7	10,0
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	4,7	3,9	5,4
Myytavissä olevat rahoitusvarat	2,3	2,7	2,3
Laskennallinen verosaaminen	35,8	43,9	30,7
Muut pitkäaikaiset saamiset	0,9	0,5	0,9
Yhteensä	248,0	265,5	239,6

Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	387,2	394,9	359,3
Myyntisaamiset ja muut saamiset	217,4	184,0	235,7
Tuloverosaamiset	0,9	2,7	2,0
Rahavarat	77,5	102,4	131,4
Yhteensä	683,0	684,1	728,4
Varat yhteensä	931,0	949,6	968,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Osakepääoma	34,0	34,0	34,0
Ylikurssirahasto	5,7	5,7	5,7
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	91,5	91,4	91,4
Oman pääoman ehtoiset lainat	34,8	69,3	34,8
Muuntoerot	-16,9	-24,0	-18,6
Edellisten tilikausien voitto	169,7	153,2	148,2
Tilikauden tulos	-30,4	-27,9	38,0
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	288,5	301,7	333,7
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,0	0,0	0,0
Oma pääoma yhteensä	288,5	301,7	333,7
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	119,9	121,3	119,6
Laskennalliset verovelat	10,2	12,4	12,3
Eläkevelvoitteet		0,1	
Varaukset	21,0	28,4	20,4
Muut velat	0,3	0,5	0,3
Yhteensä	151,5	162,7	152,5
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	95,2	167,7	92,9
Varaukset	12,3	11,9	12,1
Saadut ennakot	157,9	111,1	122,5
Ostovelat ja muut velat	225,4	194,3	253,4
Tuloverovelat	0,3	0,2	0,8
Yhteensä	491,1	485,2	481,7
Velat yhteensä	642,5	647,9	634,3
Oma pääoma ja velat yhteensä	931,0	949,6	968,0

4) KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

	1-3/ 2017	1-3/ 2016	1-12/ 2016
Milj. euroa			
Tulos ennen veroja	-37,1	-35,3	49,2
Poistot ja arvonalentumiset	4,1	4,2	34,5
Muut oikaisut	6,2	3,6	7,9
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-26,7	-27,5	91,7
Käyttöpääoman muutos	-13,8	21,2	72,8
Rahoituserät	-7,8	-11,1	-29,6
Maksetut välittömät verot	-0,6	-1,0	-3,2
Liiketoiminnan rahavirta	-48,9	-18,4	131,7
Investoinneista saadut rahavirrat	1,9	1,0	13,9
Investoinneista suoritettavat rahavirrat	-6,1	-1,7	-11,6
Investointien rahavirta	-4,2	-0,7	2,3
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0,0	0,0	0,1
Lainojen nostot	44,7	80,8	174,5
Lainojen takaisinmaksut	-45,6	-44,5	-225,0
Oman pääoman ehtoisen lainan takaisinmaksut		-42,9	-77,7
Maksetut osingot			-2,8
Rahoituksen rahavirta	-0,9	-6,6	-131,0
Rahavarojen muutos	-54,1	-25,6	3,0
Rahavarat kauden alussa	131,4	127,9	127,9
Rahavarojen muuntoero	0,1	0,1	0,4
Rahavarat kauden lopussa	77,5	102,4	131,4

5) LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

- A = Osakepääoma
 B = Ylikurssirahasto
 C = Sijoitetun vapaan pääoman rahasto
 D = Oman pääoman ehtoiset lainat
 E = Muuntoerot
 F = Kertyneet voittovarot
 G = Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma
 H = Määräysvallattomien omistajien osuus
 I = Oma pääoma yhteensä

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Oma pääoma 1.1.2016	34,0	5,7	91,4	111,6	-25,9	160,6	377,6	0,1	377,6
Tilikauden tulos						-27,9	-27,9	0,0	-27,9
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi									
Eläkevelvoitteet						0,0	0,0		0,0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi									
Muuntoerot					1,8		1,8		1,8

Tilikauden laaja tulos yhteensä						1,8	-27,9	-26,1	0,0	-26,1
Määräysvallattomien omistajien osuuksien hankinta							0,0	0,0	0,0	0,0
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot ja kulut							-4,6	-4,6		-4,6
Osinko							-2,8	-2,8		-2,8
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä							-7,4	-7,4		-7,4
Oman pääoman ehtoiset lainat									-42,3	-42,3
Oma pääoma 31.3.2016	34,0	5,7	91,4	69,3	-24,0	125,3	301,7	0,0	301,7	

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G	H	I		
Oma pääoma 1.1.2016	34,0	5,7	91,4	111,6	-25,9	160,6	377,6	0,1	377,6		
Tilikauden tulos							38,0	38,0	0,0	38,0	
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi											
Eläkeveloitteet							0,4	0,4		0,4	
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi											
Muuntoerot							7,3	7,3		7,3	
Tilikauden laaja tulos yhteensä							7,3	38,5	45,7	0,0	45,7
Määräysvallattomien omistajien omistuksen muutos							0,0	0,0	0,0	0,0	
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot ja kulut							-10,1	-10,1		-10,1	
Osinko							-2,8	-2,8		-2,8	
Lunastamattomat osingot							0,1	0,1		0,1	
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä							-12,8	-12,8	0,0	-12,9	
Oman pääoman ehtoiset lainat									-76,8	-76,8	
Oma pääoma 31.12.2016	34,0	5,7	91,4	34,8	-18,6	186,3	333,7	0,0	333,7		

Milj. euroa	A	B	C	D	E	F	G	H	I		
Oma pääoma 1.1.2017	34,0	5,7	91,4	34,8	-18,6	186,3	333,7	0,0	333,7		
Tilikauden tulos							-30,4	-30,4	0,0	-30,4	
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi											
Eläkeveloitteet											
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi											
Muuntoerot							1,7	1,7		1,7	
Tilikauden laaja tulos yhteensä							1,7	30,4	-28,7	0,0	-28,7
Oman pääoman ehtoisten lainojen korot							-1,2	-1,2		-1,2	
Osinko							-15,3	-15,3		-15,3	

Osakeperusteiset maksut	0,0					0,0			0,0	
Liiketoiminta omistajien kanssa yhteensä	0,0					-16,5			-16,5	
Oma pääoma 31.3.2017	34,0	5,7	91,5	34,8	-16,9	139,3	288,5	0,0	288,5	

6) TOIMINNAN KAUSILUONTEISUUS

Yhtiön tiettyjen liiketoimintojen kausiluonteisuus vaikuttaa yhtiön tulokseen ja sen ajoittumiseen. Päällystys-segmenttiin kuuluvien päällystys- ja kiviainesliiketoimintojen työkausien pituuteen vaikuttavat merkittävästi sääolosuhteet, mikä vaikuttaa yhtiön tulokseen sekä sen ajoittumiseen. Kyseisten liiketoimintojen työkaudet sekä sen myötä suurin osa tuloksesta ajoittuvat pääosin toiselle ja kolmannelle vuosineljännekselle. Lisäksi infraprojektit-segmenttiin kuuluvassa pohjarakentamisessa saattaa esiintyä pientä kausivaihtelua johtuen talonrakentamisen ajoituksesta.

Omaperusteiset talonrakennusprojektit aiheuttavat yhtiön tulokseen kausittaista vaihtelua, sillä tuotto niistä kirjataan myyntiasteen mukaisesti vasta projektin valmistuttua. Yhtiö pyrkii tasoittamaan kausivaihtelua käynnistämällä omaperusteisia kohteita tasaisesti vuoden aikana, jolloin kohteet valmistuvat ja tuotot niistä kirjataan mahdollisimman tasaisesti ympäri vuoden.

7) KONSERNIN TULOSLASKELMA VUOSINELJÄNNEKSITTÄIN

	1-3/	10-12/	7-9/	4-6/	1-3/
Milj. euroa	2017	2016	2016	2016	2016
Liikevaihto	240,3	477,3	531,6	457,1	216,8
Liiketoiminnan muut tuotot	2,3	36,6	1,7	3,9	1,4
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos	16,8	-21,2	0,5	-5,3	-5,2
Valmistus omaan käyttöön	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Aineiden ja palveluiden käyttö	200,9	321,0	362,0	317,9	158,0
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	57,1	85,4	87,4	78,9	51,3
Poistot	4,1	9,4	11,5	9,2	4,2
Arvon alentumiset		0,2			
Liiketoiminnan muut kulut	29,6	42,7	31,3	28,7	30,0
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	-0,7	1,0	1,2	0,1	-0,9
Liikevoitto	-32,9	35,0	42,8	21,2	-31,4
Rahoitustuotot	0,1	0,5	0,1	0,2	0,0
Rahoituskulut	4,4	5,3	5,0	4,9	3,9
Tulos ennen veroja	-37,1	30,2	37,9	16,4	-35,3
Tuloverot	6,7	-7,3	-7,1	-4,1	7,3
Tilikauden tulos	-30,4	22,9	30,7	12,3	-27,9

Tilikauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille	-30,4	22,9	30,7	12,3	-27,9
Määräysvallattomille omistajille	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa					
Tilikauden tuloksesta	-1,34	0,83	1,27	0,48	-1,31
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimennettu osakekohtainen tulos, euroa					
Tilikauden tuloksesta	-1,34	0,82	1,27	0,48	-1,31

8) SEGMENTTI-INFORMAATIO

	1-3/	10-12/	7-9/	4-6/	1-3/
Milj. euroa	2017	2016	2016	2016	2016
Liikevaihto, konserni	240,3	477,3	531,6	457,1	216,8
Päällystys	42,9	150,1	268,2	198,4	31,9
Infraprojektit	79,6	117,9	126,7	116,6	65,0
Suomen talonrakentaminen	113,8	196,0	131,1	141,0	113,1
Venäjän toiminnot	9,8	15,2	21,4	12,1	5,8
Muut toiminnot	7,6	8,5	6,7	8,0	7,0
Konsernieliminointi	-13,5	-10,4	-22,4	-19,0	-6,1
Poistot ja arvonalentumiset, konserni	4,1	9,6	11,5	9,2	4,2
Päällystys	1,7	5,2	8,0	6,0	1,4
Infraprojektit	1,6	1,7	1,9	1,9	1,4
Suomen talonrakentaminen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Venäjän toiminnot	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1
Muut toiminnot	0,6	2,4	1,3	0,9	1,3
Liikevoitto, konserni	-32,9	35,0	42,8	21,2	-31,4
Päällystys	-24,7	-0,1	30,6	15,6	-25,4
Infraprojektit	-3,6	4,9	7,3	3,8	-3,4
Suomen talonrakentaminen	0,6	10,7	3,5	3,7	-0,8
Venäjän toiminnot	-1,0	-4,4	1,8	-0,6	-0,6
Muut toiminnot	-4,1	23,9	-0,5	-1,3	-1,2
Liikevoittoprosentti, konserni, %	-13,7	7,3	8,0	4,6	-14,5
Päällystys	-57,6	0,0	11,4	7,9	-79,4
Infraprojektit	-4,5	4,2	5,7	3,2	-5,3
Suomen talonrakentaminen	0,5	5,4	2,7	2,6	-0,7
Venäjän toiminnot	-10,5	-29,2	8,5	-5,3	-10,1

SIDOTTU PÄÄOMA					
Milj. euroa	3/2017	12/2016	9/2016	6/2016	3/2016
Päällystys	189,6	189,0	194,6	207,4	199,4
Infraprojektit	36,4	30,3	27,0	27,9	20,6
Suomen talonrakentaminen	214,7	215,8	221,1	246,7	254,6
Venäjän toiminnot	33,8	23,7	31,8	30,7	31,0
Muut toiminnot	4,8	15,3	1,6	6,0	9,9
Yhteensä	479,2	474,1	476,0	518,8	515,5
Segmenteille kohdistamattomat erät	-86,3	-85,9	-81,4	-72,4	-65,1
Konserni yhteensä	392,9	388,2	394,6	446,4	450,4

9) TALOUDELLISET JA OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	3/2017	3/2016	12/2016
Oman pääoman liukuva 12 kk:n tuotto, %	11,4	-0,3	10,7
Sijoitetun pääoman liukuva 12 kk:n tuotto (ROCE), %	11,6	3,6	11,3
Liikevoitto-%	-13,7	-14,5	4,0
Omavaraisuusaste, %	37,3	36,0	39,5
Gearing, %	47,7	61,8	24,3
Korollinen nettovelka, milj. euroa	137,6	186,6	81,1
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	9,2	2,1	20,8
Tilaukanta, milj. euroa	1 566,8	1 449,0	1 265,2
- josta Suomen ulkopuolisen liiketoiminnan osuus, milj. euroa	403,8	285,4	289,9
Henkilöstö kauden lopussa	4 406	3 903	4 244
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	-1,34	-1,31	1,27
Laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	-1,34	-1,31	1,26
Oma pääoma/osake, euroa	12,43	13,01	14,38
Osinko/osake, euroa			0,66 ¹⁾
Osinko/tulos, %			40,3
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, milj. euroa	426,9	324,8	473,3
Osakekurssi kauden lopussa, euroa	18,40	14,00	20,40
Vaihto kaudella (Nasdaq Helsinki), 1 000 kpl	318	425	2 674
Osakkeiden lukumäärä yhteensä	23 219 900	23 219 900	23 219 900
Omien osakkeiden lukumäärä	15 000	16 687	16 687
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	23 203 419	23 193 101	23 203 213
Laimennusvaikutuksella oikaistu ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	23 203 419	23 193 101	23 305 735

¹⁾ Varsinaisen yhtiökokouksen 28.3.2017 vahvistama osinko 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta

10) RAHOITUSINSTRUMENTTIEN KÄYVÄT ARVOT

A = Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat

B = Lainat ja saamiset

C = Myytävissä olevat rahoitusvarat

D = Jaksotettuun hankintamenuun kirjattavat rahoitusvelat

					TASE-	KÄYPÄ
Milj. euroa	A	B	C	D	ARVO	ARVO
31.3.2017						
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytävissä olevat rahoitusvarat			2,3		2,3	2,3
Muut pitkäaikaiset saamiset ¹⁾		0,5			0,5	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset		212,7			212,7	212,7
Johdannaissopimukset	1,4				1,4	1,4
Rahavarat		77,5			77,5	77,5
Rahoitusvarat yhteensä	1,4	290,6	2,3		294,3	294,1
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				119,9	119,9	128,2
Muut pitkäaikaiset velat				0,3	0,3	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				95,2	95,2	95,2
Ostovelat ja muut rahoitusvelat ²⁾				212,7	212,7	212,7
Johdannaissopimukset	1,4				1,4	1,4
Rahoitusvelat yhteensä	1,4			428,1	429,5	437,8

					TASE-	KÄYPÄ
Milj. euroa	A	B	C	D	ARVO	ARVO
31.3.2016						
Pitkäaikaiset rahoitusvarat						
Myytävissä olevat rahoitusvarat			2,7		2,7	2,7
Muut pitkäaikaiset saamiset		0,5			0,5	0,3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat						
Myyntisaamiset ja muut saamiset		182,3			182,3	182,3
Johdannaissopimukset	0,3				0,3	0,3
Rahavarat		102,4			102,4	102,4
Rahoitusvarat yhteensä	0,3	285,2	2,7		288,1	287,9
Pitkäaikaiset rahoitusvelat						
Korolliset rahoitusvelat				121,3	121,3	125,2
Muut pitkäaikaiset velat				0,5	0,5	0,5
Lyhytaikaiset rahoitusvelat						

Korolliset rahoitusvelat		167,7	167,7	167,7
Ostovelat ja muut rahoitusvelat ²⁾		180,8	180,8	180,8
Johdannaispöytäkirjat	5,8		5,8	5,8
Rahoitusvelat yhteensä	5,8	470,2	476,0	479,9

¹⁾ Muut pitkäaikaiset saamiset eivät sisällä eläkevastuisiin liittyviä saamisia.

²⁾ Ostovelat ja muut rahoitusvelat eivät sisällä lakisääteisiä velvoitteita eivätkä saatuja ennakkomaksuja, koska näitä ei luokitella IFRS:n mukaisiksi rahoitusveloiksi.

Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen määrittämisestä on kerrottu tarkemmin Lemminkäisen vuosikertomuksessa 2016, konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 21.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostettavista rahoitusvaroista ja -veloista

Tasolle 1 kuuluvat rahoitusinstrumentit ovat markkinoilla aktiivisen kaupankäynnin kohteena, joten niiden käyvät arvot ovat saatavilla toimivilta ja tehokailta markkinoilta.

Tasolle 2 kirjattujen instrumenttien käyvät arvot perustuvat markkinoilta saataviin tietoihin ja yleisesti hyväksytyihin arvostusmenetelmiin.

Tason 3 käyvät arvot eivät perustu todennettavissa olevaan markkinatietoon, vaan välittäjien antamiin noteerauksiin ja markkina-arvostusraportteihin.

Milj. euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.3.2017			
Myytävässä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		2,3	2,3
Johdannaisinstrumentit			
Johdannaisvarat	1,4		1,4
Johdannaisvelat	1,4		1,4

Milj. euroa	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
31.3.2016			
Myytävässä olevat rahoitusvarat			
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		2,7	2,7
Johdannaisinstrumentit			
Johdannaisvarat	0,0	0,2	0,3
Johdannaisvelat	1,7	4,1	5,8

Tason 3 täsmäytyslaskelma

Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat

Milj. euroa	
Alkusaldo 1.1.2017	2,3
Vähennykset	0,0
Käyvät arvot 31.3.2017	2,3

11) EHDOLLISET VARAT JA VELAT

Milj. euroa	3/2017	3/2016	12/2016
Vaihto-omaisuusyhtiöiden antamat vakuudet ¹⁾	159,1	171,7	144,4
Pantattu omaisuus			
Omasta puolesta ²⁾	3,5	5,1	3,6
Takaukset			
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta		2,1	
Työyhteisliittymien ja kiinteistöyhtiöiden puolesta	4,0	0,3	0,6
Muiden puolesta ³⁾	0,4	6,2	4,6
Yhteensä	4,3	8,6	5,2
Peruuttamattomien vuokrasopimusten vähimmäisvuokrat			
Vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluessa	13,8	11,9	12,6
Yli yhden, mutta enintään viiden vuoden kuluessa	31,4	26,9	25,4
Yli viiden vuoden kuluessa	6,8	7,7	6,6
Yhteensä	52,0	46,5	44,7
Investointien ostositoumukset	2,5	5,0	2,7
Johdannaisinstrumentit			
Valuuttatermiinit			
Nimellisarvo	79,5	57,5	58,5
Käypä arvo	0,4	-0,7	-0,5
Koronvaihtosopimukset			
Nimellisarvo	40,0	40,0	40,0
Käypä arvo	-0,6	-1,0	-0,7
Hyödykejohdannaiset			
Nimellisarvo	12,1	13,1	5,5
Käypä arvo	0,2	-3,9	0,5

¹⁾ Vaihto-omaisuusyhtiöiden antamat vakuudet on annettu niiden velkojen vakuudeksi.

²⁾ Sisältää takautuvan oikaisun vertailukauden 3/2016 vakuuksiin.

³⁾ Takaukset on annettu 1.9.2015 myydyin Ruotsin talonrakentamisliiketoiminnan puolesta (Rekab Entreprenad AB). Liiketoiminnan ostaneet tahot ovat antaneet vastasitoumuksen osalle näistä takauksista.

Johdannaisinstrumentin käypä arvo on tilinpäätöspäivän markkinahinnan perusteella laskettu voitto tai tappio sopimuksen sulkemisesta.

Asfalttikartelliin liittyvien vahingonkorvausten osalta ei ole tapahtunut muutoksia 9.2.2017 julkaistun tilinpäätöstiedotteen jälkeen. Yhtiöllä oli 31.3.2017 saamista kantajilta 20.10.2016 asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorjauksista yhteensä 0,2 miljoonaa euroa. Hovioikeudessa käsiteltävien kanteiden lisäksi käräjäoikeuden käsittelyn alkamista odottaa 21 vahingonkorvauskannetta Lemminkäistä ja muita asfalttialan yrityksiä vastaan. Käsittelyn alkamista odottavien kanteiden

pääomamäärä on yhteensä noin 26 miljoonaa euroa, joista Lemminkäinen on tehnyt Helsingin hovioikeuden päätösten perusteella yhteensä 5,2 miljoonan euron kuluvarauksen. Lisätietoa löytyy osavuositarkastuksen kohdasta Oikeudenkäynnit.

Rakennustoiminnassaan Lemminkäinen käyttää raaka-aineena mm. valmisbetonia. Vuoden 2016 aikana joissain, etenkin infrahankkeissa, on syntynyt epäilyksiä siitä, että Suomessa käytetty valmisbetoni ei kaikilta osin täyttäisi sille asetettuja laatuvaatimuksia. Kuten julkisuudessa on Suomessa kirjoitettu, on herännyt epäilyksiä siitä, että esim. Turun T3-sairaalan kansirakennushankkeessa, jossa Lemminkäinen on toiminut projektinjohtourakoitsijana, rakenteissa käytetty valmisbetoni ei täyttäisi sille asetettuja laatuvaatimuksia, jonka johdosta tiettyjä rakenteita on jouduttu jopa purkamaan. Lemminkäisen käsityksen mukaan betonin laadusta on vastuussa betonin toimittanut taho, jolloin Lemminkäisen tulisi saada korvaus mahdollisista laatuvoikkeamista johtuvista kuluista tältä taholta.

Yhtiöllä on lisäksi muita yksittäisiä liiketoimintaan liittyviä oikeudenkäyntejä, joiden lopputulos on epävarma. Yhtiö arvioi, ettei näillä oikeudenkäynneillä ei ole olennaista vaikutusta yhtiön taloudelliseen asemaan.

13) RAPORTOINTIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Raportointikauden jälkeen 11.4.2017 Helsingin hovioikeus antoi päätöksensä ympäristörikkomussyytteenä. Päätös liittyy yhtiön Sammonmäen asfalttiaseman ympäristöluvista määritettyihin kiintiöihin kierrätysasfaltin käyttömääristä asfalttimassan tuotannossa. Helsingin hovioikeuden päätöksellä Lemminkäinen tuomittiin 3,4 miljoonan euron korvaukseen Suomen ympäristönsuojelulain rikkomisesta. Lemminkäinen kirjasi kulun ensimmäisen vuosineljänneksen tulokseensa. Lisätietoa löytyy osavuositarkastuksen kohdasta Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.